

ZAKON O UZURPACIJAMA I DOBROVOLJAČKIM KOMPETENCIJAMA REPUBLIKE SRPSKE

« Službeni glasnik Republike Srpske broj: 8/20)

ZAKON O UZURPACIJAMA I DOBROVOLJAČKIM KOMPETENCIJAMA REPUBLIKE SRPSKE

Član 1.

Ovim zakonom propisuju se uslovi i postupak za raspravljanje imovinsko-pravnih odnosa nastalih uzurpacijom zemljišta koje je do 6. aprila 1941. godine bilo državna svojina (bivša i erar) u svojini nosilaca svojine javnog prava i na dobrovoljačkim kompetencijama.

Član 2.

(1) Uzurpacijom, u smislu ovog zakona, smatra se svako samovlasno zauzimanje, odnosno bespravno držanje poljoprivrednog ili šumskog zemljišta u svojini nosilaca svojine javnog prava.

(2) Uzurpacijom, u smislu ovog zakona smatra se i svako samovlasno zauzimanje, odnosno bespravno držanje poljoprivrednog ili šumskog zemljišta u svojini nosilaca svojine javnog prava na kome su raspravljani sporni imovinsko – pravni odnosi po ranije važećim propisima, a tadašnji organi uprave i nosioci prava na društvenoj odnosno državnoj svojini nisu izvršili ili deposediranje uzurpanata u skladu sa donesenim pravosudnim rješenjima, već su uzurpante ostavili u posjedu uzurpiranog zemljišta do donošenja ovog zakona.

(3) Neće se smatrati uzurpacijom zauzimanje poljoprivrednog ili šumskog zemljišta prije 31. decembra 1955. godine, koje je javno dobro, kao i zauzimanje zemljišta u svojini nosilaca svojine javnog prava, ako su nosioci svojine javnog prava to pravo stekli po agrarnim propisima poslije Drugog svjetskog rata od fizičkih i tadašnjih privatno-pravnih lica, osim prava stečenih u skladu sa članom 7. tačka a) Zakona o agrarnoj reformi i kolonizaciji („Službeni list NR BiH“, br. 2/46, 18/46, 20/47, 29/47, 37/49, 14/51 i 41/67).

(4) Samovlasno zauzimanje zemljišta koje je određeno kao građevinsko zemljište, u skladu sa važećim propisima, ne smatra se uzurpacijom u smislu ovog zakona.

Član 3.

Nosioci svojine javnog prava su lica iz člana 22. Zakona o stvarnim pravima („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 124/08, 3/09, 58/09, 95/11 i 60/15).

Član 4.

Pod dobrovoljačkim kompetencijama smatra se zemljište koje je iz državne svojine dato u svojinu dobrovoljcima ratova od 1912. do 1918. godine, u skladu sa propisima kojima su regulisane navedene kompetencije.

Član 5.

(1) Na zemljištu koje je uzurpirano prije 31. decembra 1955. godine može se priznati pravo svojine uzurpantu, ukoliko odredbama ovog zakona nije drugačije određeno.

(2) Na zemljištu koje je uzurpirano poslije roka iz stava 1. ovog člana ne priznaje se pravo svojine uzurpantu.

Član 6.

- (1) Na uzurpiranom zemljištu može se priznati pravo svojine samo ako je uzurpant fizičko lice.
- (2) Ukoliko je uzurpirano zemljište prešlo u posjed drugog lica po valjanom pravnom osnovu, uzurpantom će se smatrati to drugo lice.

Član 7.

Pravo svojine koje se priznaje uzurpantu na uzurpiranom zemljištu upisuje se u javnu evidenciju o nepokretnostima (u daljem tekstu: javna evidencija), u korist uzurpanta.

Član 8.

Neće se priznati pravo svojine na zemljištu koje je uzurpirano prije 31. decembra 1955. godine:

- 1) u slučaju da je to zemljište na dan 6. aprila 1941. godine po kulturi bilo šuma,
- 2) u slučaju da to zemljište predstavlja enklavu poljoprivrednog zemljišta na kojoj nisu sagrađeni stambeni objekti i ako je površinom manja od dva hektara,
- 3) u slučaju da je enklava i poluenklava koja smeta pravilnom gazdovanju šumama u šumskom kompleksu,
- 4) ako je na smetnji pravilnom uređenju bujičnih i erozivnih područja,
- 5) ako je na smetnji komunikacijama,
- 6) u slučaju da to zemljište nije evidentirano u premjeru izvršenom u Gaus – Krigerovoj projekciji od 31. decembra 1955. godine do stupanja na snagu ovog zakona, osim za zemljište za koje nije urađen novi premjer,
- 7) u slučaju da to zemljište u momentu raspravljanja uzurpacije nije u posjedu uzurpanta,
- 8) u slučaju da je to zemljište uzurpant napustio, odnosno da njegovo boravište nije u Republici Srpskoj.

Član 9.

Zemljište koje je po kulturi šuma, u smislu ovog zakona, smatra se zemljištem koje je kao takvo definisano zakonom kojim se uređuje oblast šuma.

Član 10.

- (1) Enklave su zemljišta koja se nalaze unutar šuma ili šumskog zemljišta.
- (2) Pravo svojine može se priznati na enklavama i poluenklavama zvanim vrtače u kraškim područjima, ukoliko ne smetaju sprovođenju mjera za unapređivanje poljoprivrede i pošumljavanja, uređenja bujica i njihovih tokova i ne nalaze se u predjelu šuma.
- (3) Pravo svojine može se priznati na enklavama i poluenklavama koje predstavljaju veće površine poljoprivrednog zemljišta većem broju poljoprivrednika koji su zauzeli poljoprivredno zemljište, obrađuju to zemljište i na kojem su podigli stambene ili poljoprivredne objekte.
- (4) Podvećom površinom poljoprivrednog zemljišta iz stava 3. ovog člana smatra se najmanje pet hektara, a podvećim brojem poljoprivrednika najmanje tri domaćinstva.

Član 11.

- (1) Zemljištem na smetnji komunikacijama, u smislu ovog zakona, smatra se ono zemljište koje sprečava ili otežava pravilan saobraćaj na javnim i šumskim putevima, saobraćaj u naselju ili

pristup pojilima ili seoskim ispašama.

(2) Ako samo jedan dio uzurpiranog zemljišta smeta komunikacijama, pravo svojine neće se priznati samo na tom dijelu.

Član 12.

(1) Po odredbama ovog zakona raspraviće se i odnosi iz zakupa državnog zemljišta koji su nastali prije 6. aprila 1941. godine na osnovu rješenja tadašnjih šumarskih i agrarnih organa, donesenih u svrhu sprovođenja unutrašnje kolonizacije ili u svrhu pretvaranja krša i goleti u šumsku kulturu, kao i radi podizanja stambenih zgrada, pod uslovima da takva zemljišta i danas drže zakupci, odnosno njihovi pravni sljednici.

(2) Po odredbama ovog zakona raspraviće se i odnosi nastali iz dodjeljivanja u svojину državnog zemljišta prije 6. aprila 1941. godine, na osnovu odluke tadašnjih šumskih i agrarnih organa.

(3) Ako lica iz stava 1. ovog člana, odnosno njihovi pravni sljednici i sada drže zemljište koje im je ranije dato u svojinu pravosnažnim odlukama bivših šumarskih i agrarnih organa koje nije sprovedeno u javnim evidencijama a, po njihovom zahtjevu ili po službenoj dužnosti, nadležni organ uprave za imovinsko-pravne poslove (u daljem tekstu: nadležni organ) donosi rješenje kojim se nalaže upis prava svojine na tom zemljištu u javnim evidencijama u njihovu korist.

Član 13.

Postupak za raspravljanje imovinsko-pravnih odnosa nastalih uzurpacijom zemljišta, u smislu ovog zakona, sprovodi i rješenje donosi nadležni organ.

Član 14.

(1) Postupak za raspravljanje imovinsko-pravnih odnosa nastalih uzurpacijom zemljišta, u smislu ovog zakona, pokreće se na zahtjev uzurpanta, nosioca svojine javnog prava čije je zemljište uzurpirano, Pravobranilaštva Republike Srpske ili po službenoj dužnosti.

(2) Nadležni organ pokreće postupak za raspravljanje uzurpacije po službenoj dužnosti u slučajevima kada se, u skladu sa Zakonom o premjeru i katastru Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 6/12, 110/16 i 62/18), utvrdi postojanje uzurpacije.

Član 15.

Zahtjev za priznavanje prava svojine na uzurpiranom zemljištu sadrži i:

- 1) lične podatke o uzurpantu,
- 2) podatke o uzurpiranom zemljištu,
- 3) podatke o tome kada je zemljište uzurpirano i od kada ga i po kom osnovu uzurpant drži.

Član 16.

(1) Nadležni organ pribavlja podatke o uzurpiranom zemljištu iz javnih evidencija i održava usmenu raspravu na licu mjesta, na koju poziva stranke.

(2) Kulturu uzurpiranog zemljišta, kao i starost šume, utvrđuje nadležni organ posredstvom vještaka poljoprivredne i šumarske struke.

Član 17.

- (1) Rješenje nadležnog organa raspraviće se pitanje priznavanja prava svojine i u slučaju kada zahtjev za priznavanje prava svojine na uzurpiranom zemljištu podnose dva ili više lica.
- (2) Rješenje iz stava 1. ovog člana, pored ostalog, sadrži i podatke o uzurpiranom zemljištu iz javnih evidencija i da li se na uzurpiranom zemljištu priznaje pravo svojine i sa kojim idealnim dijelovima.

Član 18.

- (1) Rješenje kojim se uzurpantu ne priznaje pravo svojine na uzurpiranom zemljištu određuje se nosilac svojine javnog prava na tom zemljištu, nalaže upis u javne evidencije i uzurpantu nalaže napuštanje tog zemljišta u roku od šest mjeseci od dana pravosnažnosti rješenja.
<https://advokat-prnjavorac.com>
- (2) U slučaju da se na uzurpiranom zemljištu na kojem se ne priznaje pravo svojine uzurpantu nalazi izgrađen objekat, nadležni organ donosi rješenje kojim se ne priznaje pravo svojine uzurpantu i koje sadrži nalog da, po pravosnažnosti tog rješenja, nadležni organ po službenoj dužnosti pokrene postupak za utvrđivanje zemljišta koje služi za redovnu upotrebu izgrađenog objekta, da bi bila izvršena legalizacija tog objekta u skladu sa važećim propisima kojima se regulišu ova oblast.
- (3) Troškove postupka utvrđivanja zemljišta koje služi za redovnu upotrebu objekta iz stava 2. ovog člana snosi uzurpant kao graditelj tog objekta.

Član 19.

- (1) Uzurpantu, kojem nije priznato pravo svojine na uzurpiranom zemljištu, dozvoliće se da pobere plodove sa uzurpiranog zemljišta najkasnije do kraja one godine u kojoj se pristupa izvršenju rješenja kojim uzurpantu nije priznato pravo svojine na tom zemljištu.
- (2) Za trajne kulture (voćnjake, vinograde i sl.) podignute na uzurpiranom zemljištu, uzurpantu pripada naknada u vrijednosti čistog prinosa, koji bi takve kulture, s obzirom na starost i plodnost, dale za onoliko vremena koliko je potrebno da se te kulture podignu i počnu davati plod.
- (3) Naknada iz stava 2. ovog člana pripada samo uzurpantu koji sam, sa svojim domaćinstvom, neposredno koristi trajne zasade na uzurpiranom zemljištu.
- (4) Uzurpant, kojem pripada pravo na naknadu za trajne kulture, i vlasnik uzurpiranog zemljišta mogu se o visini i obliku naknade sporazumjeti pred nadležnim organom, kao i zaključiti ugovor o kupoprodaji uzurpiranog zemljišta, s tim što kupoprodajna cijena ne može biti ispod tržišne cijene tog zemljišta.
- (5) Ukoliko uzurpant i vlasnik uzurpiranog zemljišta ne postignu sporazum o naknadi ili ne zaključie ugovor o kupoprodaji, postupak određivanja naknade sprovodi se pred nadležnim sudom.

Član 20.

Ako se u toku postupka utvrdi da je uzurpacija izvršena poslije 31. decembra 1955. godine, nadležni organ sprovodi postupak bez angažovanja vješaka iz člana 16. stav 2. ovog zakona i donosi rješenje kojim određuje da je uzurpant dužan da napusti uzurpirano zemljište, a rok za napuštanje uzurpiranog zemljišta je šest mjeseci od dana pravosnažnosti rješenja.

Član 21.

- (1) Uknjižba prava svojine u javne evidencije vrši se po službenoj dužnosti na osnovu pravosnažnog rješenja kojim se uzurpantu priznaje pravo svojine na uzurpiranom zemljištu.
- (2) Rješenje iz stava 1. ovog člana se dostavlja uzurpantu, nosiocu svojine javnog prava i

Član 22.

- (1) Tro š kove postupka snosi uzurpant, ukoliko mu se prizna pravo svojine na uzurpiranom zemlji š tu.
- (2) U ostalim slu č ajevima tro š kove postupka snosi vlasnik uzurpiranog zemlji š ta.

Član 23.

- (1) Pravosna ž no rje š enje kojim se uzurpantu ne priznaje pravo svojine na uzurpiranom zemlji š tu, smatra se izvr š nom ispravom i slu ž i za uklanjanje uzurpanta administrativnim putem sa uzurpiranog zemlji š ta.
- (2) U slu č aju da uzurpant ne napusti uzurpirano zemlji š te na kojem mu nije priznato pravo svojine po bilo kom osnovu, nadle ž ni organ izvr š ava rje š enje prinudnim putem na zahtjev nosioca svojine javnog prava kome je pravo svojine utvr đ eno, a tro š kove izvr š enja rje š enja snosi uzurpant.

Član 24.

Postupak za raspravljanje uzurpacija i sprovo đ enje izvr š enja rje š enja vr š i se po odredbama Zakona o op š tem upravnom postupku („ Slu ž beni glasnik Republike Srpske “ , br. 13/02, 87/07, 50/10 i 66/18), ukoliko ovim zakonom nije druga č ije odre đ eno.

Član 25.

- (1) Svojestvo dobrovoljca steklo je svako fizi č ko lice koje je u toku ratova od 1912. do 1918. godine svojevorno stupilo u srpsku ili crnogorsku vojsku, zaklju č no do 5. novembra 1918. godine i ostalo na vojnoj du ž nosti do demobilizacije ili je od vojne du ž nosti ranije bilo oslobo đ eno kao nesposobno, zbog dr ž avnih potreba, kao i svako fizi č ko lice koje je do rata 1912. godine ili u ratovima 1912. godine dobrovoljno, aktivnim u č e š ć em u vezi sa po ž rtvovanjem pomogalo ostvarenju narodnog oslobo đ enja i ujedinjenja.
- (2) Nebora č ke parcele od tri hektara i bora č ke parcele od pet hektara ostavljaju se kao svojina dobrovoljcima iz stava 1. ovog č lana, koje su im ranije, na osnovu propisa Kraljevine Jugoslavije (Zakon o dobrovoljcima iz 1921. godine, odnosno 1928. godine) dodijeljene.

Član 26.

- (1) Postupak iz č lana 25. stav 2. ovog zakona pokre ć e se na zahtjev dobrovoljca ili njegovih pravnih sljednika i u tom postupku se utvr đ uje postojanje svojstva dobrovoljca i vr š i dodjela dobrovolja č kog zemlji š ta.
- (2) Postupak iz stava 1. ovog č lana sprovodi nadle ž ni organ i ukoliko su ispunjeni svi uslovi propisani ovim zakonom, donosi rje š enje kojim se nala ž e upis prava svojine dobrovoljca ili njegovih pravnih sljednika i upis u javne evidencije.
- (3) Tro š kove postupka iz stava 1. ovog č lana snosi podnosilac zahtjeva iz stava 1. ovog č lana.

Član 27.

Rješenje iz člana 26. stav 2. ovog zakona dostavlja se podnosiocu zahtjeva iz člana 26. stav 1. ovog zakona i Pravobranilaštvu Republike Srpske.

Član 28.

(1) Postupci za raspravljanje imovinsko-pravnih odnosa nastalih uzurpacijom zemljišta koji nisu okončani po ranije važećem propisu okončaću se po odredbama ovog zakona.

(2) Postupci iz čl. 25. i 26. ovog zakona okončani po ranije važećem propisu, mogu se na zahtjev dobrovoljca ili njegovih pravnih sljednika ponoviti u skladu sa odredbama ovog zakona u roku od tri godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 29.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srpske“.

Broj: 02/1-021-1195/19 PREDSJEDNIK

Datum: 28. novembra 2019. godine NARODNE SKUPŠTINE

Nedeljko Čubrilović